

جشنواره‌ی کتاب برتر در آستانه‌ی ۵ سالگی

مر ترضی قدیمی

هم‌زمان با هجدهمین دوره‌ی هفته‌ی کتاب جمهوری اسلامی ایران، جشنواره‌ی کتاب برتر به عنوان یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های مرتبط با نشر کتاب‌های کودک و نوجوان نیز برگزار می‌شود تا پنجمین دوره‌ی آن در مقایسه با دوره‌های قبل حال و هوای متفاوتی داشته باشد.

این جشنواره که به همت انجمن فرهنگی ناشران کتاب و نوجوان که به عنوان تنها تشکل فرهنگی - صنفی و غیردولتی در حوزه نشر کتاب کودک و نوجوان فعالیت دارد، برگزار می‌شود، اهداف مختلفی را دنبال می‌کند که از جمله آن‌ها توجه به مقوله مدیریت نشر و معرفی فهرستی از کتاب‌های مناسب برای مخاطبان است.

جشنواره کتاب برتر در چهار دوره برگزار شده، تلاشی - به آیین‌نامه‌ها و معیارهای دقیقی برای بررسی و انتخاب آثار مناسب دست یابد و آن‌ها در قالب کتاب‌های برتر، برگزیده و تشویقی به جامعه معرفی کند. اگرچه این انجمن تاکنون نتوانسته است به صورت کامل به این هدف دست یابد، اما تلاش دست‌اندرکاران این حوزه، نتایج قابل ملاحظه‌ای را به همراه داشته است.

این گزارش مروری دارد بر چهار دوره جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان که اولین دوره آن در شهریور سال ۱۳۸۵ برگزار شد و در ادامه به جایگاه این رویداد در آستانه برپایی پنجمین دوره‌اش از نگاه فعالان عرصه کتاب‌های کودک و نوجوان خواهیم پرداخت.

رقابت ناشران

برگزاری جشنواره کتاب برتر در مقایسه با دیگر جشنواره‌های حوزه کتاب و به‌خصوص کتاب کودک و نوجوانان یک تفاوت اساسی دارد. در اغلب جشنواره‌ها نویسندگان، مؤلفان، مترجمان و یا تصویرگران در رقابت با هم هستند، اما در جشنواره کتاب برتر، آثار منتشر شده از منظر تألیف، ترجمه، کتاب‌سازی، کیفیت چاپ و بسیاری موارد دیگر بررسی می‌شوند

تا در نهایت ناشر برتر انتخاب و معرفی شود و با این اتفاق راه برای رقابت بین ناشران باز شد. در اولین دوره رقابت ناشران در جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان، هیئت داوران متشکل از شهرام اقبالزاده، افسانه شعبان‌نژاد و علی‌رضا گلدوزیان، نگارینه، مارال، مهاجر، محراب قلم، قدیانی، توکا، صابرین، زیتون، شورا، تیمورزاده، پیام آزادی و با فرزندان را به عنوان ناشرانی معرفی کردند که کتاب‌های آن‌ها به مقام برتر یا مناسب دست یافت. در نخستین دوره این جشنواره در حوزه پیش‌دبستانی دو کتاب برتر، در حوزه بازنویسی ادبی ۷ کتاب برتر و ۴ کتاب مناسب و در حوزه‌های ادبیات داستانی، آثار دینی و کتاب‌های علمی، آموزشی و سرگرمی به ترتیب ۸، ۴ و ۵ کتاب برتر انتخاب شدند.

جای خالی کتاب برتر

داوران دوره‌های دوم و سوم جشنواره کتاب برتر، به رغم راهیابی آثار متعددی به مرحله پایانی اما هیچ کتابی را به عنوان کتاب برتر معرفی نکردند. در دومین دوره این جشنواره ۲۸۰ اثر در مرحله پایانی داوری مورد بررسی قرار گرفت. اما هیچ کتابی به عنوان کتاب برتر معرفی نشد و همین اتفاق را در سومین دوره جشنواره کتاب برتر که قرار بود به صورت سراسری برگزار شود و به ناشران عضو انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان محدود نشود را باز هم شاهد شدیم.

در سومین دوره برگزاری این جشنواره از مجموع ۳۸۶ اثر، ۴۷ اثر به دور نهایی راه یافته. در این دوره، به گفته‌ی محمدرضا توکل‌صدیقی دبیر جشنواره برای نخستین بار داوری کتاب‌ها با توجه به آیین‌نامه‌های داوری تدوین شده انجام شد. به گفته‌ی او، یکی از اهداف مهمی که در امر داوری و هویت بخشیدن به کار ما در جشنواره کتاب برتر مطرح شد و در مدت ۳ سال رنگ و روی بیشتری به خود گرفت، توجه به نقش ناشر در تولید کتاب و به عبارت دیگر، کتاب‌سازی بود. این کتاب‌سازی البته محدود به امور فنی و اجرایی تولید کتاب نمی‌شود و انتخاب موضوع مناسب و ویراستاری خوب، جنبه‌های فنی و هنری و حتی توزیع مناسب کتاب را نیز دربرمی‌گیرد.

داوران سومین جشنواره کتاب برتر، آثار ارسالی را در ۳ گروه تصویرگری و گرافیک، گروه مدیریت نشر و گروه متن کتاب‌های داستانی بررسی کردند تا در نهایت در بخش کتاب‌های داستانی ۱۰ کتاب برگزیده و ۱۴ کتاب تشویقی و در حوزه غیر داستانی (کتاب‌های علمی و آموزشی) نیز ۳ اثر برگزیده و ۳ اثر تشویقی انتخاب شوند. انتشارات پیدایش با ۱۱ و نشر افق با ۱۰ کتاب برگزیده و تشویقی، رکوردداران این جشنواره بودند.

برگزاری سراسری

چهارمین دوره برگزاری جشنواره کتاب برتر به صورت سراسری برگزار شد تا کلیه ناشران حوزه کتاب‌های کودک و نوجوان کشور با یکدیگر رقابتی داشته باشند. در فراخوان این دوره، از تمام ناشران حوزه کتاب کودک و نوجوان اعم از دولتی و خصوصی (عضو انجمن و غیر عضو) دعوت به عمل آمد تا آثار انتشار یافته سال ۱۳۸۷ خرداد تا تاریخ ۲۵ شهریور به دبیرخانه جشنواره ارسال نمایند.

ستاد اجرایی سومین جشنواره کتاب برتر با هدف جمع‌آوری همه کتاب‌های منتشر شده در سال ۸۷ روش‌های مختلفی را علاوه بر اطلاع‌رسانی گسترده و ارسال فراخوان، اجرایی کرد که از جمله آن‌ها استفاده از آرشیوخانه کتاب در خصوص کتاب‌های منتشر شده سال ۸۷ بود.

در این مقطع بیش از ۳ هزار اثر مورد بررسی قرار گرفت و صرفاً ۱۰٪ از کتاب‌ها وارد مرحله دوم داوری شد.

به موازات همین بررسی کتاب‌های ارسالی به دبیرخانه نیز مورد داوری قرار گرفت.

ناشران شرکت‌کننده در این دوره با رشد ۵ برابری به ۱۲۳ مورد می‌رسد که ۸ ناشر دولتی، ۲۴ ناشر عضو انجمن و ۹۱ ناشر خصوصی بودند.

هیئت داوران این دوره‌ی جشنواره مرکب از ۱۲ داور در چهار گروه مدیریت نشر و مهندسی کتاب، تصویرگری، متن

ادبی، شعر و داستان و کتاب‌های غیر داستان و علمی را طی پنج ماه بیش از ۳ هزار کتاب را بررسی کردند تا ۱۴۹ اثر به مرحله سوم و پایانی راه یابد.

کتاب‌های «ماجرای نازنیا» و «گرگ‌ها از برف نمی‌ترسند» از انتشارات قدیانی و «اگر داوینچی مرا می‌دید» از نشر افق به عنوان کتاب‌های برتر ناشران عضو انجمن معرفی شدند و کتاب «سه فضانورد» از انتشارات کاروان نیز به عنوان کتاب برتر بخش خصوصی معرفی شد.

هم‌چنین کتاب‌های «بیا بگیر سیب را» و «پرنده‌ی طلایی» از انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به عنوان کتاب‌های برتر ناشران دولتی معرفی شدند.

در بخش کتاب‌های برگزیده نیز «زیبا چیست؟ زیبا کیست؟» از انتشارات صابرین، «دایره‌المعارف تاریخ» از انتشارات محراب قلم، «لالایی برای دختر مرده»، «سه سوت جادویی»، «شورش خرگوش‌ها» و «طبقه هفتم غربی» از نشر افق، «همیشه دوست دارم» از انتشارات شهر تاش، «یک شب یک قصه» از نشر پنجره و «فرهنگ‌نامه نام‌آوران» از نشر طلایی به عنوان کتاب‌های برگزیده ناشران عضو انجمن فرهنگی معرفی شدند.

هم‌چنین کتاب‌های «شعرهای یک ماهی سیاه آسمون جُل» و «داستان دو پنج» از نشر سفیر اردهال، «موش مترو» از نشر صدا، «مامی‌جون کم‌حافظه» و «چشم بهشتی» از نشر آفرینگان به عنوان کتاب‌های برگزیده بخش خصوصی معرفی شدند.

کتاب‌های «هاجستم و واجستم»، «لولوی قشنگ من»، «مرد جوان و خیاط حيله‌گر» و «خفاش دیوانه» از انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، «بوقی که خروس گرفته بود»، «من مامان را نخوردم»، «گریه نکنید مثل ابر باهار»، «قصه‌ی سارا، مربای سیب و رودخانه» و «سه بچه‌گرگ کوچولو و گراز بد گنده» از انتشارات علمی و فرهنگی، «کوچه‌های شهر ما» و «شوخی با کلمات» از نشر شهر، «کفش تق تقی دارم»، «من آدم آهنی شدم» و «نمکین» از انتشارات امیرکبیر و «به ملخ نگاه کن» از انتشارات مدرسه به عنوان کتاب‌های برگزیده بخش دولتی انتخاب شدند.

در بخش کتاب‌های تشویقی نیز کتاب‌های «بیماری‌های دوستان من» از انتشارات قدیانی، «پروفیسور اسکولکسکی و ژنرال پیکولسکی» از نشر افق

و «بچه‌گل‌های گمشده» از انتشارات مبتکران در بخش ناشران عضو انجمن معرفی شدند، «دختر ستاره‌ای» از انتشارات ایران‌بان، «سه‌گانه بال نقره‌ای، و بال آفتاب و بال آتشین» از نشر پژواک کیوان و «از صدای باران خوشم می‌آید» از انتشارات حوض نقره به عنوان کتاب‌های تشویقی ناشران خصوصی معرفی شدند.

هم‌چنین کتاب‌های «ارنگ بگو چه رنگ؟»، «تو مادر منی؟»، «بازی با آوا، بازی با الفبا» و «چگونه عکس سه‌بعدی بگیریم و ببینیم» از انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و «کودکان ماه» از کتاب‌های پروانه انتشارات به‌نشر به عنوان کتاب‌های تشویقی ناشران دولتی معرفی شدند.

۵ سالگی جشنواره

جشنواره کتاب برتر در حالی به استقبال از ۵ سالگی خود می‌رود که ۳ دوره‌ی آن محدود به کتاب‌های ناشران عضو انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان شد و دوره‌ی چهارم با حضور ناشران سراسر کشور در همین عرصه برگزار شد. پیش‌بینی می‌شود تجربه برپایی این رویداد آن‌قدر شده باشد تا در این دوره شاهد اتفاقات جدیدی از طرف شرکت‌کنندگان و البته برگزارکنندگان باشیم.

شاید بتوان گفت یکی از مهم‌ترین اتفاقات این دوره جشنواره که هم‌زمان با هفته کتاب برگزار می‌شود، رشد ۵۰ حضور ناشران دولتی باشد. تفاوت دیگر جشنواره پنجم با جشنواره سال گذشته افزایش قابل توجه آثار تألیفی در مقایسه با آثار ترجمه‌ای است.

در پنجمین دوره برگزاری جشنواره کتاب برتر، از ۳۵۰ عنوان کتاب به مرحله دوم داوری راه یافت. شایان ذکر است ۱۹۰۶ اثر به مرحله اول داوری راه یافته بودند. این دوره جشنواره از وجود ۵ گروه داوری گرافیک، مدیریت چاپ، متن‌های

داستانی، شعر و علمی آموزشی بهره برد. البته کتاب‌های بخش ترجمه برای اولین بار به صورت مستقل داوری شدند تا یک گروه نیز به مجموعه داورها در مقایسه با دوره‌های قبل اضافه شده باشد.

پس از بررسی ۳۵۰ اثر راه یافته به مرحله دوم، داوران جشنواره ۵۳ عنوان را برای حضور در مرحله نهایی انتخاب کردند که از مجموع این ۵۳ عنوان کتاب، ۳۵ عنوان تألیفی و ۱۸ عنوان ترجمه‌ای است. به گفته‌ی کریمی دبیر پنجمین جشنواره کتاب برتر، از میان ۵۳ عنوان کتاب راه یافته به مرحله نهایی، ۲۶ عنوان داستان، ۱۶ عنوان علمی و آموزشی، ۹ عنوان شعر و ۲ عنوان نثر ادبی است.

پنجمین جشنواره کتاب برتر که قرار بود اوایل آبان ماه امسال برگزار شود، اما بر اساس تصمیم‌گیری مسئولین به ایام هفته کتاب منتقل شد تا در تاریخ ۲۴ این ماه شکل گیرد. جالب توجه است بدانیم این روز، از طرف ستاد برگزاری هفته کتاب روز «کتاب، خانواده، کودک، دانش‌آموز و مدرسه» نام گرفته. شعار «دوستی با اهدای کتاب» برای آن در نظر گرفته شده است.

کتاب برتر از نگاه دیگران

برگزاری جشنواره کتاب برتر گرچه توان ناشران را با یکدیگر مقایسه می‌کند و نهایت امر ناشران به عنوان چهره‌های برتر معرفی می‌شوند، اما نکته این‌جاست که کتاب‌های معرفی شده تحت عنوان کتاب برتر، برگزیده و یا تشویقی حاصل تلاش نویسنده، مترجم و تصویرگران است. به همین واسطه برگزاری جشنواره کتاب برتر علاوه بر آن‌که مورد توجه ناشران حوزه کتاب‌های کودک و نوجوان قرار دارد، نویسندگان، مترجمان و تصویرگران کتاب‌های کودک و نوجوان را نیز درگیر خود کرده است و آن‌ها نیز همواره پیگیر روند برپایی آن هستند و نسبت به آن دیدگاه‌های مختلفی به رغم تعلق خاطری که پیدا کرده‌اند، دارند. ادامه به بخشی از آن‌ها اشاره شده است.

جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان، تنها فرصت رقابت بین ناشران است چرا که در تمام مسابقات و جشنواره‌های رقابتی حوزه کتاب کشور، نویسندگان، مولفان، مترجمان و یا تصویرگران با یکدیگر رقابت دارند، اما در جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان، صرفاً توان و تلاش ناشران با یکدیگر مقایسه می‌شود. علی‌زارع زاده، رئیس هیات مدیره انجمن فرهنگی ناشران

علی‌اصغر شعر دوست، رییس سازمان اسناد کتابخانه ملی

کتاب کودک و نوجوان پس از بیان این مطلب افزود: متأسفانه به رغم این که در آستانه برگزاری پنجمین دوره این جشنواره هستیم، اما برخی از نویسندگان و مترجمان حوزه کتاب کودک و نوجوان از جشنواره و روند داوری آن شناختی ندارند و بعضاً به داوری دوره‌های قبل معترض بوده‌اند.

زارع زاده گفت: توجه به این نکته برای نویسندگان، مترجمان، مولفان و حتی تصویرگران ضروری است که در جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان، توانمندی ناشران با هم مقایسه می‌شود و بالطبع علاوه بر متن و تصویر، مدیریت نشر نیز مورد داوری قرار می‌گیرد که در این بخش مسائلی چون صفحه‌آرایی، صحافی، کیفیت چاپ و... قرار دارد. امیررضا ستوده شعر باف، مدیر انتشارات پنجره معتقد است با ایجاد فضای رقابت میان ناشران و موسسات فرهنگی - انتشاراتی این امکان به وجود می‌آید تا ناشران آثار خود را با معیارها و استانداردهای مشخص شده از سوی انجمن هماهنگ کرده و به ارتقاء کیفی آثار خود بپردازند.

وی ضمن بیان این مطلب، جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان را سرآغازی خوب برای توسعه و ارتقاء آثار منتشر شده در حوزه کودک و نوجوان دانست و درباره حضور ناشران در این جشنواره گفت: در دوره‌های اول تا سوم، فقط ناشران عضو انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان امکان شرکت در این جشنواره را داشتند.

مجتبی صبوری، مدیر انتشارات زیتون و یکی از ناشران عضو انجمن فرهنگی کتاب کودک و نوجوان به نقش داوری‌ها اشاره کرد و گفت: در صورتی که نتیجه این داوری مورد بررسی و تحلیل کارشناسان و متخصصان کتاب قرار بگیرد و این کارشناسی در سال آینده در حوزه کتاب و کتابخوانی لحاظ شود، تأثیر بسیاری در رشد و توسعه کیفی آثار حوزه کتاب کودک و نوجوان خواهد داشت.

وی تصریح کرد: در صورتی که بر مبنای آثار ارائه شده در این جشنواره و داوری هایی که صورت می گیرد، پروژه های تحقیقاتی و مطالعاتی به دانشگاه ها و مراکز آموزشی سفارش داده شود، این جشنواره، سرانجام بهتر و موفق تری خواهد داشت. مدیر انتشارات زیتون در خاتمه صحبت هایش با اشاره به روند داوری جایزه جشنواره کتاب برتر افزود: امیدوارم در حوزه داوری از سلاویق و دیدگاه های مختلف برای انتخاب آثار استفاده شود و رویکردهای مختلف برای معرفی برترین آثار در حوزه ترجمه، نثر، تصویرگری و کیفیت چاپ در این زمینه لحاظ شود. برگزاری جشنواره هایی مانند جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان، تاثیر مثبتی بر روند تولید و نشر کتاب های کودک و نوجوان دارد. رضا هاشمی نژاد، مدیر مسئول نشر افق، ضمن بیان این مطلب، درباره روند رو به رشد جشنواره کتاب برتر در طول دوره های گذشته گفت: به هر حال چنین جشنواره هایی علاوه بر تاثیرات مثبتی که در حوزه خود بر جای می گذارند، باید به طور موازی از سوی کارشناسان و متخصصان، آسیب شناسی شوند و نقاط ضعف احتمالی آن ها مورد بررسی قرار بگیرد.

وی با اشاره به فعالیت مستمر انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان در این زمینه و اطلاع رسانی دقیق این نهاد گفت: معرفی آثار برتر از سوی انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان، فضایی را فراهم می کند تا علاوه بر ارتقاء سلیقه خوانندگان کتاب، مخاطبان با آسودگی خیال به انتخاب آثار برتر بپردازند. اشتیاق ناشران برای شرکت در جشنواره کتاب کودک و نوجوان و نقد و بررسی آثار آنها، اتفاق مبارکی در این حوزه است که موجب ارتقای کیفیت و افزایش حساسیت ناشران به تولید کتاب در این حوزه می شود.

محمدعلی بنی اسدی، تصویرگر کتاب های کودک و نوجوان با اشاره به حضور فعال ناشران و پیگیری های مستمر آنها درباره داوری گفت: به نظر می رسد این جشنواره در ارتقاء کیفی کتاب کودک و نوجوان تاثیر داشته چرا که در بخش داوری این جشنواره شاهد حساسیت و پیگیری ناشران نه برای دریافت جایزه کتاب برتر، بلکه برای ارائه اثری جذاب با کیفیت مناسب و شایسته، برای گروه سنی کودک و نوجوان هستیم.

عضو هیئت علمی دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران تصریح کرد: این جشنواره، درباره ارتقاء کیفی آثار نویسندگان، مترجمان و تصویرگران، جریان سازی لازم را ایجاد کرده و سلیقه ناشران را در انتخاب اثر و تصویرگری بالا برده است.

وی در خاتمه افزود: اگر چه ناشران برتر می توانند با بررسی آمار فروش خود، میزان تاثیر این جشنواره را در میان مخاطبان بررسی کنند، اما به نظر می رسد داوری آثار از سوی متخصصان و کارشناسان حوزه کودک و نوجوان در کنار داوری خوانندگان آثار کودک و نوجوان و مخاطبین، آمار دقیق تری از تاثیرگذاری این جشنواره و استقبال آن ارائه دهد و ناشران با نیازها و خواسته های مخاطب بهتر آشنا می شوند.

هدی حدادی، تصویرگر کتاب های کودک نیز گفت: به نظر می رسد انتخاب و معرفی برترین های این جشنواره به تنهایی برای ارتقاء کیفی و افزایش آمار افراد کتاب خوان در جامعه کافی نیست و بهتر است حمایت های بیشتری در این حوزه از ناشران، نویسندگان و تصویرگران صورت گیرد.

تصویرگر کتاب چشم های زمستان، تصریح کرد: اگر انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به صورت مشترک، تسهیلاتی را برای برگزیدگان این جشنواره فراهم کند، انتخاب برترین ها بازخورد بهتری در میان ناشران و تولیدکنندگان خواهد داشت.

وی با اشاره به ضرورت الگو سازی در حوزه هایی که در پنجمین دوره کتاب برتر مورد داوری قرار می گیرند، افزود: شاید معرفی آثار برترین های این جشنواره در بخش متن، تصویرگری و چاپ به عنوان الگوی نمونه، بازخورد موفق تری در میان ناشران و تولیدکنندگان کتاب داشته باشد.

جشنواره کتاب برتر کودک و نوجوان به عنوان تنها جشنواره حوزه کتاب که داوری آن توسط نهاد غیر دولتی انجام می گیرد، می تواند روند بررسی و نظارت بر آثار منتشر شده در حوزه ادبیات کودک و نوجوان را منسجم تر و دقیق تر کند.

مصطفی رحماندوست-شاعر

محسن هجری، نویسنده کتاب چشم عقاب، با بیان این مطلب و با اشاره به تفاوت سلیقه دو گروه خوانندگان کتاب و کارشناسان حوزه کتاب کودک و نوجوان افزود: در برخی موارد به نظر می‌رسد اثری که از سوی کارشناسان داوری و انتخاب می‌شود، مورد توجه مخاطب قرار نمی‌گیرد و این به دلیل تفاوت سلیقه‌ای است که میان این دو گروه وجود دارد.

از این رو به نظر می‌رسد جشنواره‌ای مانند جشنواره کتاب برتر، نیازمند کار میدانی و پژوهشی در دو سطح مخاطب و کارشناسان این حوزه است تا بتواند نیاز خوانندگان آثار ادبی کودک و نوجوان را نیز برطرف کند. هجری، نویسنده مجموعه داستان فصل چیدن تصریح کرد: در نظر گرفتن دیدگاه‌های مخاطب در داوری این جشنواره به شناخت مخاطب و تامین نیازهای او به عنوان خواننده کتاب، کمک زیادی می‌کند. اما جواد جزینی، نویسنده و منتقد ادبی با اشاره به تاثیر برگزاری این جشنواره در تشویق و بهبود وضعیت کتاب و کتابخوانی در حوزه ادبیات کودک و نوجوان گفت: با حضور نهادهای غیردولتی در عرصه داوری و نقد آثار منتشر شده در حوزه کتاب کودک و نوجوانان، شاهد نظرات و دیدگاه‌های مختلف خواهیم بود که بی‌گمان به رشد و ارتقاء کیفی آثار ارائه شده در این حوزه می‌افزاید.

وی با تقدیر از تلاش انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان برای برگزاری این جشنواره گفت: امیدوارم این نهاد، داوران جشنواره کتاب برتر را با توجه به برآیند افکار عمومی و نویسندگان و متخصصان این حوزه انتخاب و معرفی کند.

جزینی تصریح کرد: استفاده از سلیق مختلف در بخش داوری و لحاظ کردن دیدگاه افکار عمومی در این مرحله، شفاف سازی و در نظر گرفتن ملاک‌ها و معیارهای علمی و فنی در انتخاب آثار بهتر از جمله ویژگی‌های یک داوری ارزشمند است که امیدوارم جشنواره کتاب برتر در پنجمین دوره برگزاری خود بیش از پیش در به دست آوردن این ویژگی‌ها موفق باشد.

شهرام اقبال زاده، نویسنده و مترجم کودک و نوجوان برگزاری این جشنواره را فرصت مناسبی برای حضور ناشران به عنوان آخرین حلقه تولیدکنندگان کتاب در داوری آثار برتر دانست و گفت: برگزاری جشنواره‌هایی از این دست، فرصت مناسبی برای جریان سازی و ترویج فرهنگ کتابخوانی در جامعه است.

وی با اشاره به اهمیت برگزاری این جشنواره در حوزه کتاب کودک و نوجوان گفت: با برگزاری این جشنواره که امسال پنجمین دوره خود را پشت سر می‌گذارد، حمایت و پشتیبانی مناسبی از ناشران که آخرین

قاسم کریمی، دبیر پنجمین جشنواره کتاب برتر

حلقه تولیدکنندگان کتاب هستند، صورت می‌گیرد. نویسنده کتاب گاندی تصریح کرد: برگزاری جشنواره کتاب برتر شاید نخستین رویداد فرهنگی است که علم، صنعت و هنر را در کنار هم مورد داوری و ارزیابی قرار می‌دهد و این امر تاثیر زیادی بر معرفی کتاب‌های ارزشمند و فاخر به جامعه فرهنگی دارد.

اقبال زاده اضافه کرد: امیدوارم در سال‌های آینده دبیرخانه دائمی برای این جشنواره در نظر گرفته شود تا مراحل انتخاب و داوری آثار به نحو دقیق تری ساماندهی شود.

رضی هیرمندی، نویسنده آثار کودک و نوجوان نیز برگزاری جشنواره کتاب برتر را حرکتی موثر در بالا بردن کیفیت آثار منتشر شده در حوزه آثار کودک و نوجوان دانست و گفت: برگزاری این جشنواره توسط انجمن فرهنگی کتاب کودک و نوجوان، حرکت بسیار موثری به منظور ارتقاء کیفی آثار منتشر شده در این حوزه است.

نویسنده کتاب از شکوفه تا درخت، با اشاره به داوری این جشنواره توسط کارشناسان و متخصصان حوزه کتاب کودک و نوجوان گفت: برگزاری جشنواره‌هایی از این دست، با داوری مخاطبان و خوانندگان کتاب نیز در ارتقاء سطح فرهنگی جامعه و بالا بردن کیفیت کتاب تاثیر بسیار زیادی دارد.

وی تصریح کرد: در صورتی که این جشنواره‌ها به صورت مکمل در کنار هم برگزار شوند، دیدگاه‌های دو گروه کارشناس و مخاطب را به مولفان، مترجمان و ناشران کتاب ارائه خواهند کرد که این مسئله تاثیر ویژه‌ای در بهبود کیفیت آثار منتشر شده خواهد داشت.

مترجم کتاب درخت بخشنده، در خاتمه یادآور شد: جشنواره‌هایی همچون جشنواره کتاب برتر، بهتر است با اطلاع

رسانی دقیق تری در طول سال به اهالی فرهنگ و دوستداران کتاب معرفی شود و این اطلاع رسانی تنها به مقطع زمانی خاص در سال محدود نشود.

محبوبه نجف‌خانی، نویسنده و مترجم کتاب‌های کودک و نوجوان نیز با حمایت از برگزاری جشنواره کتاب برتر و داوی آثار کودک و نوجوان در بخش نگارش، ترجمه و فنی گفت: بخش عمده ای از مراحل تولید کتاب بر عهده ناشران قرار دارد و این قشر در حقیقت به واسطه علاقه ای که به کار خود دارند با کمترین چشم‌داشتی به فعالیت در این حوزه می‌پردازند، از این رو برگزاری جشنواره کتاب برتر و داوری آثار ناشران به لحاظ کیفی تأثیر بسیار مثبتی در روند کار ناشران و ارتقاء کیفی آثار آن‌ها خواهد داشت. مترجم کتاب جودی دمدی تصریح کرد: امیدوارم پنجمین دوره از جشنواره کتاب برتر با برنامه ریزی دقیق‌تر و ساماندهی بهتر نسبت به دوره‌های قبلی این جشنواره مراحل داوری خود را پشت سر بگذارد و به بزرگترین هدف خود که بالابردن دیدگاه بصری و هنری جامعه هدف خود، کودکان و نوجوانان نزدیک شود.

برگزیدگان جشنواره کتاب برتر دوره‌ی پنجم

در این مراسم ۱۵ اثر به عنوان آثار «برتر» و «تقدیری» در ۳ بخش داستان، شعر و علمی آموزشی انتخاب و از نویسندگان، شاعران، ناشران، مترجمان، ویراستان و تصویرگران آنها تقدیر شد.

۳ لوح کتاب برتر در بخش داستان، به «رضا هاشمی نژاد» مدیر نشر افق به خاطر کتاب «قصه‌های شیرین مغزدار»، در بخش شعر به «سید صادق رضایی» مدیرکانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به خاطر کتاب «چشم‌های زمستانی» ترجمه و برگردان شده به شعر و در بخش علمی آموزشی به «کاظم طلایی» مدیر نشر طلایی برای کتاب «حیات وحش ایران» اعطا شد. همچنین کتاب‌های «زرد مشکي»، «۳ گلدان»، «غول و دوچرخه» و «۱۱۰ قصه» حائز رتبه‌های اول تا چهارم به عنوان کتاب‌های برتر در بخش داستان معرفی شدند و مدیر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، نشر افق و نشر قدیانی به عنوان ناشران این کتاب‌ها مورد تقدیر قرار گرفتند.

در بخش شعر نیز ۴ کتاب شایسته‌ی تقدیر شناخته شدند که به ترتیب رتبه‌های اول تا چهارم این بخش به کتاب‌های «طوطی و بازرگان»، «ترانه‌های بابایی»، «یک نفر رد شد از کنار دلم» و «سفر به فضا» تعلق گرفت و مدیران نشر افق، کانون پرورش فکری، طوبی و تولد برای انتشار این آثار تقدیر شدند.

۴ کتاب «فرهنگ‌نامه‌ی نجوم و فضا»، «دانش‌نامه‌ی تصویری نوآموز»، «شناخت ۳ بعدی فضا» و «ترسیم خط در هنر» در بخش علمی آموزشی شایسته‌ی تقدیر معرفی شدند و از مدیران انتشارات طلایی، افق، تولد و نظر در این مراسم با اهدای لوح تقدیر قدرانی شد.

بر اساس این گزارش، در بیانیه‌ی هیئت داوران این جشنواره پیشنهاد شد که در دوره‌های بعدی برگزاری جشنواره‌ی کتاب برتر کودک و نوجوان، بخش مجزایی به آثار ترجمه، بازنویسی و بازآفرینی اختصاص داده شود و بومی‌گرایی در کتاب‌های علمی آموزشی مورد توجه ویژه قرار گیرد و از ترجمه‌ی کتاب‌های این حوزه تاحد امکان پرهیز شود. همچنین پیشنهاد شد که برای رعایت انصاف و عدالت، فرصت بیشتری برای رقابت با ناشران دولتی، به ناشران خصوصی داده شود.

داوران در بیانیه خود به موضوع آسیب‌شناسی این دوره از کتاب کودک و نوجوان نیز پرداختند. در این بیانیه، توجه اندک به تنوع و نوآوری در تولید کتاب‌های این حوزه و استفاده از شیوه‌های رایج و یکنواخت و همچنین توجه بسیار اندک به کتاب‌های خردسالان را از جمله آسیب‌ها و نقاط ضعف این دوره از جشنواره برشمردند.

در این بیانیه همچنین در مورد تعداد آثار ارسالی به جشنواره آمده است که، تعداد ۱ هزار و ۹۰۶ اثر به دبیرخانه این جشنواره ارسال شده بود که در مرحله‌ی نخست داوری‌ها ۳۴۸ اثر انتخاب و به مرحله‌ی دوم راه یافتند.

در مرحله‌ی دوم داوری‌ها نیز ۵۳ عنوان اثر انتخاب و به مرحله‌ی نهایی راه یافتند که از بین آنها ۱۵ عنوان اثر به عنوان برگزیده‌ی نهایی انتخاب شدند. در این بیانیه آمده است که، هیئت داوران هیچ اثری را در بخش «گونه‌های ادبی» حائز رتبه ندانسته و در این بخش برگزیده‌ای معرفی نکردند.

اسدالله شعبانی-شاعر